

ZÁKLADY SPOLEČENSKÝCH VĚD MATURITNÍ TÉMATA

školní rok 2020/2021

1. Filosofie: pojem filosofie; vznik filosofie a vědy v Řecku; základní filosofické pojmy; vztah filosofie k mýtickému myšlení, náboženství a moderní vědě; význam filosofie pro člověka; filosofie starověké Číny a Indie.
2. Předsokratovská filosofie: milétská, pythagorejská, eleatská a přírodní filosofie 5. století př. n. l.; vrcholné období řecké filosofie: sofisté a Sokrates.
3. Platón: teorie idejí, duše a státu; Platónovo podobenství o jeskyni.
4. Aristoteles: metafyzika, logika a význam pro rozvoj věd; helénistická a římská filosofie: stoicismus, epikureismus, skepticizmus a eklekticismus.
5. Vzestup křesťanství: zdroje, vznik, Bible; formování středověké křesťanské filosofie; Patristika: prolínání antického pojetí vědění a křesťanské víry, vývojová období; sv. Augustin.
6. Scholastika: vývojová období; spor o univerzálie; hlavní představitelé; renesanční filosofie a věda; humanismus; sociální utopie; reformace.
7. Novověká filosofie: racionalismus – Descartes, Spinoza a Leibniz; novověká filosofie: anglický empirismus (sensualismus) – Locke, Berkeley a Hume.
8. Francouzské osvícenství: encyklopedisté a mechanický materialismus (představitelé a hlavní charakteristika); determinismus, deismus a teismus; německé osvícenství 18. století: syntéza racionalismu a empirismu – Kant a jeho dílo;
9. Německá filosofie 19. století: Hegelův idealismus, Feuerbachův antropologický materialismus, marxismus; pozitivismus A. Comta; iracionální filosofie – Schopenhauer, Nietzsche; Kierkegaard.
10. České filosofické myšlení: reformace – Hus, Komenský; osvícenství a obrození – Bolzano, Palacký; česká filosofie ve 20. století – Masaryk, Patočka; světová filosofie 20. století – vybrané směry, např.: pragmatismus, filosofie života /Bergson/, existencialismus, fenomenologie.
11. Psychologie: předmět, metody, vývojové etapy, školy a jejich hlavní představitelé; uplatnění a význam psychologie pro člověka a společnost.
12. Psychické procesy: vnímání, myšlení, řeč, paměť a motivace; psychické vlastnosti osobnosti: schopnosti a dovednosti, inteligence a charakter.
13. Charakteristika základních lidských činností z hlediska psychologie: hra, práce, učení, sociální učení, psychologie učení: druhy učení, metoda učení, zájmové a tvořivé činnosti.
14. Psychické stavy a procesy: pozornost, city, nálady; specificky získané dispozice – vědomosti, dovednosti a motivační síly; temperament a jeho modely.

15. Psychohygienu a zdravý duševní vývoj, autoregulace osobnosti, duševní poruchy, komunikace, zátěžové a konfliktní situace.
16. Sociální a biologická podmíněnost vývoje lidské psychiky; vývoj jedince z pohledu psychologického a sociologického.
17. Ekonomie jako věda: charakteristika, základní ekonomické otázky, vývoj ekonomického myšlení; hlavní makroekonomické ukazatele; ekonomické sektory, subjekty a systémy; hospodářský proces, výrobní faktory: půda, práce, kapitál a jeho formy.
18. Hospodářská politika státu: úloha státu a subjekty hospodářské politiky; základní charakteristika hospodářství ČR a jeho vývoj po r. 1989; formy podnikání fyzických a právnických osob v České republice.
19. Bankovní soustava v České republice; inflace: pojem inflace a deflace; inflace z hlediska svého počátku, dělení inflace, rozdělení podle míry inflace; vliv inflace na ekonomiku.
20. Fiskální politika státu: struktura a nástroje; hrubý domácí produkt (HDP, GDP), hrubý národní produkt (HNP, GNP); hospodářský cyklus.
21. Cenné papíry; finanční, kapitálový trh a burzy; peníze a jejich historie a funkce, mzda, minimální mzda, průměrná mzda, životní minimum a sociální dávky.
22. Základní faktory tržního mechanismu: soukromé vlastnictví, dokonalá a nedokonalá konkurence, nabídka, poptávka a cena; daňová soustava v České republice.
23. Politika zaměstnanosti: trh práce; nezaměstnanost: charakteristika, druhy nezaměstnanosti a její vliv na ekonomiku; prostředky řešení; marketing a management.
24. Zákonodárna moc České republiky; volební soustava České republiky.
25. Ústavní pořádek České republiky; výkonná moc České republiky.
26. Základy teorie práva, právní systémy ve světě, právní řád České republiky; právo veřejné a soukromé; soudní moc České republiky.
27. Charakteristika odvětví soukromého a veřejného práva (zejména práva občanského, rodinného, trestního a pracovního).
28. Politologie: pojem politologie a politika; předmět a metody politologie; vývojové etapy, hlavní představitelé; teorie státu: vznik a vývoj, formy státu a formy vlády (režimů); vybrané politické ideologie: liberalismus, konzervatismus, socialismus, rasismus, nacismus, fašismus, nacionalismus a jiné.
29. Sociologie: pojem sociologie, předmět a metody; vznik, vývojové etapy a hlavní představitelé; uplatnění a význam sociologie ve společenské praxi; příroda, kultura a společnost, média.
30. Sociální útvary: skupiny, agregáty a davy, rodina, instituce, organizace a byrokracie; sociální stratifikace a problém rovnosti, moc a autorita, sociální vrstvy a třídy.